

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Eykabl.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prisinum.

Tórsdag hin 16. mai 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brevsværðstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

FØROYINGAR eiga rættin til tveir álitisessar á ríkisdegi, ein í landstinginum og ein í fólkatinginum. Henda rætt hava vit átt nú í mong, mong ár. Stundum hava hesir báðir sessar verið tókir, tó mangan hevur soleiðis borið á, at tað hevur sæð út til, at vit høvdu verið betri farnir við ongum umboðsmanni á hesum álitisessum. Táð húsani hevur borið ta leið, at kanska var betri eingin, so er tað út frá tí sama oldargamla sjónhorni, at «eingin kona er betri enn ring kona» — eingin umboðsmaður vil altíð vera betri enn ein vánaligur umboðsmaður, serstakliga táð hann ger sínum landi og fólk til skammar við at volda skaða í tí landi, har hann hevur álitisessin.

Tað kemur ofta soleiðis fyri, um gjølla verður kannað eftir í tí politisku søguni, at síðani sambandið fekk ræði og vald á teim álitisessum, sum Føroyingar eiga á ríkisdegi, at stórt ivamál hevur verið um týðning sessanna. Og hava tí menn ofta haft frammi málið um at laka ríkisdagssetuna av, út frá tí sjónarmiðið, at hesir álitisessar, sum sambandið hevði fingið fastar tókur á, vóru komnir í órókt. Órókisskapurin við álitisessunum á ríkisdegi er nú vorðin so grellur, at danska fólkid eisini harðliga harmast um, at Føroyingar nýta henda sessin til at forða danskinum í sínum framburðstarvi og samstundis eisini tvínna føroyskum framburðstarvi í vegin.

Men enn eru ikki allar súðir syftar, og nógv kann enn botast um, og mangt kann enn fáast aftur í rettlag um allir góðir Føroyingar, nú vita at gera sína skyldu, soleiðis sum teir av rottum eiga, og ikki lata okkara álitisess í fólkatinginum verða í slíkum hondum, sum hann hevur verið nú í fleiri ár. Hetta eiga Føroya veljarar at hugsa gjølla um, táð farið verður til valborðið hin 29. mai.

Nú kunna Føroyingar gera okkara sess í fólkatinginum til tann álitisess, hann eigur at vera fyri báðar partar, Danskin og Føroyingin.

Álitisessurin á fólkatingi hevur verið í skeivum hondum, og hevur tí verið forðandi bæði fyri framburði í Danmørk og í Føroyum.

Nú mega Føroyingar taka sær um reiggj og fáa okkum sessin soleiðis aftur, at hann kann vera Føroyum og Føroyingum til ta gagn, hann av rottum eigur at vera. Og tað gerst við at velja harra **S. P. úr Konoy** til fólkatingmann.

Til Fólkatingsveljarnar!

Javnaðarmenn og Sjálvstýrismenn eru komnir ásamt um at stilla mann upp í felag við valið hin 29. mei. Eg eri maðurin, teir stilla, og tess vegna loyvi eg mær við fáum orðum at greiða frá míni stöðu.

Eg eri sjálvstýrismaður og havi verið tað, síðan Føroyingar í 1906 fingi teir partaflokkar, vit nú hava. Okkara stevnuskrá frá 1924 sigur, hvørja leið vit ætla at halda. Sum fyrsta punkt er sett fram, at Føroyingar sum serstøk tjóð hava rætt til at ráða í Føroyum og at virkast skal fyri sjálvstýri landsins. Tað er við øðrum orðum sagt, at Føroya Løgting skal hava tað avgerandi makt, hvussu okkara land skal verða stýrt og haggreitt. Tað skal skipa fyri, smíða samtyktir og frambæra hugsun og ynski Føroyinganna fyri ríkisstjórnina. Teir menn, vit hava niðri á ríkisdeginum, hava at vera talsmenn fyri tey mál og tær sakir, sum Løgtingið fær teimum í hendi. Fylgjan av hesum er, at fólkatingsmaðurin skal fylgja Løgtinginum. Hesa stöðu — at fylgja samtyktum Løgtingsins — lovi eg at halda. Tað, sum meirilutin á Løgtingi samtykkir, kann ikki mótarbeidast ella broytast av Føroyingunum, sum hava sæti í ti danska ríkisdegi, tað verið sær sum landstingsmaður ella fólkatingsmaður. Tær sakir og tey mál, sum Føroya Løgting sendir regeringini og sum koma fram á ríkisdegi, skulu av mær, um eg verði valdur, verða framborin á tann hátt, sum Løgtingið hevur ætlað. Hetta er í fáum orðum tann stöða, eg lovi at hava í føroyskum málum á ríkisdegi. Bæði Javnaðarmenn og Sjálvstýrismenn eru samsintir í hesum.

Við tað at Føroyingar hava sæti á danska ríkisdegi, mega teir meira ella minni luttaka í danskum politikki.

Eg havi alla mína ævi haft samhug við báðar teir flokkar, ið nú hava ræði í Danmark,

og tað fellur mær ti lætt at fylgja tí regering, sum nú er.

Eg vil eisini gera tað, um so er, at hon ikki gongur ímóti Løgtinginum; men eg meldi meg ikki inn í nakran danskan partaflokk. Eg eri uttanflokkaður, Føroyingur í Fólkatatinginum, um eg skuldi verið valdur.

Men í øllum teim málum, sum eftir mínum hugsan verður danskum frísinni og danskum Javnaðarmonnum til gagns og bata, vil eg luttaka saman við teimum, sum nú stjórna Daneveldi.

Hetta verður mín stöða í danskum politikki.

Vit Føroyingar mega eina ferð koma ásamt um ikki at klandrast politisk uttan fyri Føroyar. Tað stríð, sum er okkara millum, má vera heima í Føroyum. Javnaðarflokkur og Sjálvstýrisflokkur eru meirilutur Løgtingsins. Sjálvstýrisflokkurin hevur sent mann frá sær niður á Landstingið. Nú royna vit, Føroya veljarar, at vinna fólkatingssessin fyri okkara partaflokkar.

Eg vil gera, hvat eg kann, fyri at Føroyingar koma at standa saman fyri at varðveita eina haldgóða, álittandi, frælsa stöðu innan fyri ríkisheildina.

Eg eri ikki loysunarmaður

Ilka so litið, sum eg eri sambandsmaður. Eg havi tað álít á Føroyingum, at teir eru førir fyri at haggreiða síni viðurstiftir, og at frælslyndir Danir ásanna og kenna, at um gott úrslit skal koma úr politiskum samlivi Dana og Føroyinga, so má heldur tann leið verða fylgd, sum hin stóra eingilska tjóðin hevur fylgt — at lata fólk hava sjálvstýri og ansvar — enn tann leið at nýta makt og hørðskap yvir smáum fólkaflokkum, sum nú eina ferð av lagnuni eru nakað fyri seg.

p. t. Tórshavn, hin 10. mei 1929.

S. P. úr Konoy.

Føroya Fiskimenn!

Í hesum døgum hava arbeidarar og fiskimenn um allan heimin eyguni vend ímóti Føroyum og Føroya fiskimonnum, og kannað verður eftir, um Føroya fiskimenn eru góðir organiseraðir lagsmenn ella ikki. Í øllum nærliggjandi londum hevur hitt arbeidandi fólkid longu fyri fleiri árum síðani, reist seg móti afturhaldinum. Enn eru Føroyingar eftir.

Allir danskir fagorganiseraðir fiskimenn og arbeidarar eru á einum máli um at Andráss Sám-alsson hvørki má ella skal koma niðuraftur á danatung. A. Sám-alsson sýndi hvar hann hoyrur heima, tá hann greiddi atkvøðu fyri tí lóg, hvors endamáli er at fáa arbeidarar og fiskimenn longur og longur niður í armóð.

A. Sám-alsson hevur nú víst okkum, hvat hann vil. Hann vil forða Føroya fiskimonnum, at vinna fram til betri livikora. Blindur er tann fiskimaður, ið ikki hevur sæð, at A. Sám-alsson hevur í ætl, at uppløysa Føroya Fiskimannafelag, og vit noyðast tá eftir O. Effersøes og A. Sám-alssons vilja til «kun at forhandle, men ikke bestemme».

Føroya Fiskimenn! Kenni tykkara megi og vísi verulidni, at eisini í Føroyum finnast menn, sum ikki longur vilja lata seg tuska heggar og hagar av afturhaldinum.

Fiskimenn! A. Sám-alsson hevur sviðið okkum niðri á danatung, táð hann greiddi atkvøðu fyri trælalógini (Tugthusloven) — fyri eini lóg, sum sigur, at eitt felag, sum t. d. Føroya Fiskimannafelag kann domast við 100,000 kr. í sekt fyri at krevja sín rætt.

Fiskimenn! Forði A. Sám-alsson í at fremja sína ætlan. Lat heiminn kenna at Føroya fiskimenn eisini teljast millum teir frælsintu arbeidararnar um allan heimin.

Fiskimenn! Aldri hevur týðningarmiklari val stæði á Føroya landi. Aldri fyrr hava Føroya fiskimenn sæð greiðari valstöðu. A. Sám-alsson móti organiseraðum fiskimonnum, S. P. úr Konoy fyrir organiseraðar fiskimenn. Gótan er greið at ganga tá spurningurin er, æntin Føroya fiskimenn skulu sigra ella ikki.

Føroya fiskimenn hava altíð stæði saman tá teirra mál skuldu fremjast. Eisini hesa ferð standa Føroya fiskimenn saman, fyri at verja seg og sít heim, við at seta «í fyri».

S. P. úr Konoy.

Streymur.

Órættvís trælalógin eisini er Andrássar verk, koyr hann burtur! danska tjóðin mælur, hennar redd er sterk. Føroyingar við sambandsmerki hjálpti Mygdal við nótungsverki. Rek Andráss burt nú stund er góð og veljið Konoy, Føroya tjóð!